

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

1	0	6	6	6
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	2
---	---	---	---

**Bachelor of Arts (FYUP) 2nd Semester
(2055)**

ISSUES IN INDIAN COMMERCE

Paper : Issues in Indian Commerce (In all Mediums)

Time Allowed : Two Hours]

[Maximum Marks : 40

Note :— (1) Attempt any **FOUR** questions from Section-A. Each part carries **2.5** marks.

(2) Attempt any **TWO** questions from Section-B. Each question carries **7.5** marks.

(3) Attempt any **TWO** questions from Section-C. Each question carries **7.5** marks.

SECTION-A

1. Attempt any **FOUR** questions :

(1) Define Foreign Direct Investment.

(2) What are the key differences between FDI and FPI ?

(3) What is the role of the Foreign Investment Promotion Board (FIPB) in India ?

(4) Briefly explain the objectives of the "Make in India" initiative.

(5) Define Public-Private Partnership (PPP) in infrastructure development.

(6) What is Electronic Trading ?

SECTION-B

2. Explain the historical perspective of Foreign Direct Investment (FDI) in India. What are the incentives for attracting foreign capital ?

3. Discuss the role and impact of FDI on the Indian Economy.
4. What are the key issues and challenges related to the "Make in India" initiative ?
5. Explain the automatic route and sectoral limits in Foreign Direct Investment (FDI).

SECTION-C

6. What are the major bottlenecks in Public-Private Partnerships (PPP) in India ? Suggest ways to overcome them.
7. Describe the different PPP models and their significance in infrastructure development.
8. Discuss the functions of stock exchanges. How do they benefit investors ?
9. Explain the concept of investor protection in India and the initiatives taken by Securities Exchange Board of India.

(हिन्दी माध्यम)

- नोट :-** (1) भाग-A में से कोई चार प्रश्न हल करें। प्रत्येक प्रश्न 2.5 अंक का है।
- (2) भाग-B में से कोई दो प्रश्न हल करें। प्रत्येक प्रश्न 7.5 अंक का है।
- (3) भाग-C में से कोई दो प्रश्न हल करें। प्रत्येक प्रश्न 7.5 अंक का है।

भाग-A

1. कोई भी चार प्रश्न हल करें :
 - (1) प्रत्यक्ष विदेशी निवेश को परिभाषित करें।
 - (2) FDI और FPI के बीच मुख्य अंतर क्या है ?
 - (3) भारत में विदेशी निवेश संवर्धन बोर्ड (FIPB) की क्या भूमिका है ?
 - (4) "मेक इन इंडिया" पहल के उद्देश्यों की संक्षेप में व्याख्या करें।
 - (5) बुनियादी ढांचे के विकास में सार्वजनिक-निजी भागीदारी (PPP) को परिभाषित करें।
 - (6) इलेक्ट्रॉनिक ट्रेडिंग क्या है ?

भाग-B

2. भारत में प्रत्यक्ष विदेशी निवेश (FDI) के ऐतिहासिक परिप्रेक्ष्य की व्याख्या करें। विदेशी पूंजी को आकर्षित करने के लिए क्या प्रोत्साहन हैं ?
3. भारतीय अर्थव्यवस्था पर FDI की भूमिका और प्रभाव पर चर्चा करें।
4. "मेक इन इंडिया" पहल से संबंधित मुख्य मुद्दे और चुनौतियाँ क्या हैं ?
5. प्रत्यक्ष विदेशी निवेश (FDI) में स्वचालित मार्ग और क्षेत्रीय सीमाओं की व्याख्या करें।

भाग-C

6. भारत में सार्वजनिक-निजी भागीदारी (PPP) में प्रमुख अड़चनें क्या हैं ? उन्हें दूर करने के उपाय सुझाएँ।
7. विभिन्न (PPP) मॉडल और बुनियादी ढाँचे के विकास में उनके महत्व का वर्णन करें।
8. स्टॉक एक्सचेंजों के कार्यों पर चर्चा करें। वे निवेशकों को कैसे लाभान्वित करते हैं ?
9. भारत में निवेशक संरक्षण की अवधारणा और भारतीय प्रतिभूति विनिमय बोर्ड द्वारा की गई पहलों की व्याख्या करें।

(पंजाबी अनुवाद)

- नोट :—** (1) भाग-A ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2.5 ਅੰਕ ਹਨ।
- (2) भाग-B ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 7.5 ਅੰਕ ਹਨ।
- (3) भाग-C ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 7.5 ਅੰਕ ਹਨ।

भाग-A

1. ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :
 - (1) ਸਿੱਧੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (2) FDI ਅਤੇ FPI ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਕੀ ਹਨ ?
 - (3) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਬੋਰਡ (FIPB) ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ ?

- (4) “ਮੇਕ ਇਨ ਇੰਡੀਆ” ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ।
- (5) ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ-ਨਿੱਜੀ ਭਾਈਵਾਲੀ (PPP) ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (6) ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਵਪਾਰ ਕੀ ਹੈ ?

ਭਾਗ-B

2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ (FDI) ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਹਨ ?
3. ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ FDI ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
4. “ਮੇਕ ਇਨ ਇੰਡੀਆ” ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਕੀ ਹਨ ?
5. ਸਿੱਧੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ (FDI) ਵਿੱਚ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਰੂਟ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰਲ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-C

6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ-ਨਿੱਜੀ ਭਾਈਵਾਲੀ (PPP) ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਕੀ ਹਨ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਸੁਝਾਓ।
7. ਵੱਖ-ਵੱਖ PPP ਮਾਡਲਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
8. ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਉਹ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਭ ਪਹੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ?
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਐਕਸਚੇਂਜ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।